1836. **No. 56**

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG **den 12 JULIJ.**

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, *den 7 Julij.* Z. M. de Koning heeft onder dagteekening van den 5 dezer het navolgend besluit genomen.

„ Gezien het adres van *A. Brummelkamp c. s.*, zich noemende: „ Afgevaardigden van hunne geloofsgenooten in de onderscheidene provincien onzes Vaderlands," moetende dienen als gevolg van het antwoord overeenkomstig de beschikking van den 10 December 1835, no. 71, onzentwege, gegeven op de adressen van onderscheidene personen, die zich verklaren van de gevestigde Hervormde Kerk af te scheiden, en dienvolgens autorisatie en bescherming van hunne eeredienst verzoeken.

„ In aanmerking nemende: dat, uit krachte van onze voormelde beschikking door onzen minister van staat, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde Kerk enz., bij dispositie van den 11 December l. l., no. 15, aan de adressanten is te kennen gegeven: „ dat, indien zij mogten volharden in hun „ voornemen, om *afzonderlijke nieuwe genootschappen* te vormen, wij aan hen „ geene toelating en grondwettige bescherming kunnen verleenen, dan nadat ons „ zal zijn gebleken, dat de openbare orde en veiligheid daardoor niet gestoord „ kan worden; dat wij dus zullen afwachten de nadere daartoe in te dienen adres„ sen, *welke verzeld zullen moeten zijn van hunne reglementen en statuten*, ten „ einde daarop finaal te beschikken, nadat een en ander in het belang eener goe„ de politie zal zijn onderzocht, en daarin niets gevonden, dat de publieke orde „ en rust zoude kunnen storen, met de goede zeden strijden, *of eenige inbreuk* „ *maken op de bezittingen, inkomsten, regten of titels van de gevestigde Her*„ *vormde (Gereformeerde) Kerk* of eenig ander in dit Rijk bestaande kerkge„ nootschap, als welke wij, volgens de grondwet, verpligt zijn te beschermen: „ dan dat inmiddels zoolang zoodanige toelating door ons niet zal zijn verleend, „ de adressanten geene aanspraak kunnen maken op de vrijheid van godsdienst„ oefening en de bescherming alleen aan de bestaande kerkgenootschappen bij de „ grondwet verzekerd; en dat mitsdien voorloopig de door hen zonder verkrege„ ne toelating feitelijk opgerigte gemeenten, *als onwettig, niet kunnen worden* „ *geduld*."

„ Overwegende, dat de adressanten, wel verre van zich naar onze voorschreven beschikking te gedragen, voortgegaan zijn in hunne onrust en verwarring veroorzakende onwettige handelingen, en niet alleen bij voortduring ongeoorloofde godsdienst-oefeningen gehouden hebben, maar ook ouderlingen en diakenen aangesteld, predikanten beroepen en ingezegend, een dank-, vast- en bededag uitgeschreven, en, zonder onze toelating, een afgezonderd kerkgenootschap met de daad hebben opgerigt, onder het bestuur van eene zoogenaamde algemeene synode, die, bij een openlijk in druk uitgegeven geschrift, den titel aanneemt van *de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk onder het Kruis in Nederland*;

„ Dat, hoe gering ook het getal hunner aanhangers is, in vergelijking met het aantal der Hervormden in Nederland, zij zich bij uitsluiting durven aanmatigen den naam van ware Gereformeerde Kerk, door welken naam hun te vergunnen wij met der daad verklaren zouden dien te beschouwen als niet toekomende aan het door ons erkende Nederlandsch Hervormd of Gereformeerd kerkgenootschap, waarvan de adressanten en hunne aanhangers, zich, facto, hebben afgescheiden, door zich aan deszelfs reglementen en tucht te onttrekken;

„ Dat zij gevolgelijk, door die aanmatiging, inbreuk maken op verkregene regten, welke wij geroepen zijn, met opzigt tot het genoemde, even als tot alle overige erkende kerkgenootschappen, te beschermen;

„ Dat voorts de adressanten, hoezeer zij door het overleggen van dezelfde formulieren als bij het door ons erkende Nederlandsche Hervormde of Gereformeerde kerkgenootschap in gebruik zijn, genoegzaam doen blijken, dat tusschen *hunne leerstellingen*, op zich zelve genomen, en die welke in het genoemde kerkgenootschap worden beleden, geen onderscheid bestaat, en mitsdien in dezelve niets gevonden wordt, dat de publieke orde en rust zoude kunnen storen, of met de goede zeden strijden, niet te min in gebreken zijn gebleven, om, betrekkelijk de door hen gewenschte *reglementen en kerkelijke organisatie*, de vereischte opgaven en ontwerpen ter beoordeeling en goedkeuring in te zenden, terwijl de door hen eigenmagtig, en in strijd met onze beschikking van den 10 December 1835, no. 71, opgerigte vereeniging of kerkgenootschap en gemeente, intusschen bestuurd worden door personen, die, vroeger leeraren der Hervormde Kerk zijnde geweest, van deze hunne bediening door de wettige kerkelijke magten zijn ontzet, en die zich alzoo eene hoedanigheid toeschrijven, welke zij op dit oogenblik niet bezitten;

„ Dat zoodanige wederstrevingen van het wettig gezag, met aanranding van eene gevestigde en erkende Kerk, en het kweeken van openbare onrust en verwarring, niet verder kunnen worden gedoogd;

„ Gezien het rapport van onzen minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde Kerk, enz., en van onzen minister van justitie, van den 14 en 15 April ll., no. 1;

„ Den Raad van State gehoord.

„ Gezien het nader rapport van onze voornoemde ministers van den 7 en 9 Junij jl., no. 1 en 5;

„ Gelet op de artikelen 291 — 294 van het wetboek van strafregt;

„ Gelet op de artikelen 190, 191, 193 en 196 der grondwet.

„ Hebben goedgevonden en verstaan:

„ Vooreerst, met betrekking tot het adres van *A. Brummelkamp* c. s., dat de hierbovengemelde zoogenaamde Gereformeerde Kerk, of het genootschap en de gemeenten, door de adressanten en hunne aanhangers, zonder onze toelating, en strijdig met onze vorige beschikking, opgerigt, worden gehouden als geen wettig bestaan hebbende, en mitsdien (voor zoo veel des noods) als ontbouden, en dat derzelver zamenkomsten, als zoodanig, uit dien hoofde worden verboden, met verdere waarschuwing aan de adressanten, dat zij zich bijzonder zullen moeten onthouden, zoo van zich eenigen titel toe te schrijven, op welken het door ons erkende Nederlandsche Hervormde of Gereformeerde kerkgenootschap als zoodanig aanspraak bezit, als van het voorwenden van eenig regt of aanspraak op eenige goederen, inkomsten en regten der gevestigde Hervormde of Gereformeerde Kerk, of van eenig ander kerkgenootschap van het Rijk, daar eene zoodanige aanmatiging alle toelating en bescherming, of het regard slaan op eenige nadere vertoogen der adressanten, voor ons ondoenlijk zoude maken.

„ *Ten tweede*, te bepalen:

„ *a.* Dat, wanneer in eenige plaats een eenigzins aanmerkelijk aantal personen mogt zijn, welke eene gemeente van de voornoemde afgescheidenen zouden wenschen te vormen, en toelating verlangen tot vrije uitoefening van hunne eeredienst, in een daartoe bestemd gebouw, of bijzonder huis, dezelve personen zich daartoe, met inachtneming van het bepaalde bij art. 161 der grondwet, en met overlegging van de vereischte opgave en ontwerpen, betrekkelijk de door hen gewenschte reglementen en kerkelijke organisatie, aan Ons zullen kunnen vervoegen bij een door hen individueel geteekend adres, waarvan de naamteekeningen zullen moeten zijn gecertificeerd door den Burgemeester der gemeente, en waarbij zij zullen moeten verklaren, zelven te zullen zorgen voor de behoefte van hunne eeredienst en armen, zonder op onderstand van het Rijk, of op eenige bezittingen, inkomsten of regten van de Hervormde (Gereformeerde) Kerk, of eenig ander in dit Rijk erkend kerkgenootschap, ooit aanspraak te maken, en dat hetzelve adres, door middel van den Gouverneur der provincie, waartoe de gemeente behoort, vergezeld van zijne consideratien en advies, zal worden ingezonden aan het departement voor de zaken der Hervormde Kerk enz., ten einde aan onze overweging te worden aangeboden.

„ *b.* Dat, voor zoo verre de adressanten en hunne aanhangers intusschen mogten verlangen, boven het getal van twintig, als bijzondere personen, binnen-'s huis, tot hunne oefening godsdienstig zamen te komen, zij zich daartoe zullen kunnen vervoegen bij de besturen hunner woonplaatsen, met opgave aan dezelve van de namen en woonplaatsen dier personen, alsmede van de dagen en uren, waarop, en van het locaal, waarin die zamenkomst zoude plaats hebben, ten einde de besturen alzoo in de gelegenheid worden gesteld, om de daartoe vereischte toestemming te kunnen verleenen, en het noodige toezigt te bevelen, tot [illegible] van al wat de openbare orde of veiligheid zoude kunnen storen.

„ Wordende aan alle openbare magten in het Rijk, die het eenigzins kan aangaan, nadrukkelijk aanbevolen, om toe te zien en te zorgen, dat aan den inhoud van ons tegenwoordig besluit worde voldaan, terwijl onze procureur-generaal bij het hoog-geregtshof, en alle andere officieren van justitie, tegen hen, die in strijd met hetzelve besluit mogten handelen, de straffen zullen vorderen, welke zij zullen bevinden, door dezelve beloopen te zijn.

„ Onze minister van Staat, belast met de generale-directie voor de zaken der Hervormde Kerk enz., en onze ministers van justitie en van binnenlandsche zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan een afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, en hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

LEEUWARDEN, *den 11 Julij.* De Staten dezer Provincie, hebben in hunne zitting van den 7 dezer, tot lid der Staten-Generaal Tweede Kamer, benoemd, den Heer *C. Binkes*, en zulks in plaats van het aftredend lid, den heer Mr. *G. N. Mulier.*

De Provinciale Staten van Holland hebben, de aftredende leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Mr. *W. J. Junius van Hemert*, *J. J. H. van Wickevoort Crommelin*, *F. C. W. Druijvesteijn*, Mr. *F. Frets*, *H.* Baron *Collot d'Escury van Heinenoord*, Mr. *D. Hooft Jz.* en Jonkh. *O. Repelaer van Molenaarsgraaf* weder ingekozen.

Door de Provinciale Staten van Noord-Braband, zijn tot leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal herkozen, de aftredende leden, de heeren Mr. *P. A. van Meeuwen* en *A. J. Jongenhousz.*

Door de Staten van Groningen, is als lid der Tweede Kamer herkozen, het aftredend lid, de heer Mr. *C. Star Busman.*

De Staten van Utrecht hebben in hunne zitting van den 5 dezer, den heer Mr. *J. van der Velde*, lid van het Hoog Militair Geregtshof te Utrecht, benoemd tot lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal, en zulks in plaats van het aftredend lid den heer Mr. *J. G. van Nes.*

De Provinciale Commissie van Onderwijs in Vriesland, zal hare gewone Zomer-Vergadering houden op Dingsdag den 19 Julij 1836, des voormiddags ten 10 ure, in het Gouvernementshuis te Leeuwarden; zijnde het Examen bepaald op den volgenden dag, des morgens ten 8 ure; terwijl die genen, welke verlangen zich te laten examineren, verzocht worden, daarvan tijd ig vooraf aan den Schoolopziener van hun District berigt te geven. Tot de afzonderlijke Examina voor den vierden rang is door de Schoolopzieners van het 4de, 5de, 8ste en 9de District bepaaldelijk bestemd de laatste Zaturdag voor de Vergadering.

Voorts worden de Examinandi herinnerd, dat geene getuigschriften van goed gedrag worden aangenomen, dan die door het Plaatselijk-Bestuur of den Districts-Schoolopziener zijn afgegeven, alsmede dat hun ouderdom door een authentiek attest van geboorte zal moeten blijken; zullende ook de Sollicitanten naar den derden rang een voldoend bewijs moeten aanbieden, dat zij, gedurende het laatste jaar practisch onderwijs hebben gegeven in eene welingerigte School.

De Secretaris der Provinciale Commissie van Onderwijs in Vriesland,
H. AMERSFOORDT.

*** Getrouwd:
Bolsward, den 3 Julij 1836.
JAN BROUWER, Dzn., en
LOUISA STEENSMA.

*** Getrouwd:
Leeuwarden, den 6 Julij 1836.
Mr. A. J. ROMEIN, en
M. C. C. LAGERWERFF.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
te Leeuwarden, den 7 Julij 1836.
L. J. LEDEL,
1ste Luitenant Adjudant bij het Reserve Bataillon der 8ste Afdeeling inf.,
met
Jonkvrouwe M. M. HETTEMA.

*** Getrouwd
Mr. C. L. VAN BEIJMA, en
Jonkvrouwe C. M. BARONNESSE VAN HARINXMA THOE SLOOTEN.
Den Huize Tjessens bij Holwerd, den 11 Julij 1836.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER, (welke kort na deszelfs geboorte overleden is), F. M. SCHLIKKER, geliefde Echtgenoote van
Langweer, den 5 Julij 1836. B. H. BRUINSMA.

*** Mijne Echtgenoote, BAUKJE BEEKHUIS, beviel heden van eene DOCHTER.
Groningen, den 5 Julij 1836. J. W. HOMMES.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, HIPKE PARMA, geliefde Echtgenoot van
Hommerts, den 8 Julij 1836. I. J. KISJES.
Strekkende deze tot algemeene en bijzondere kennisgeving.

ZWOLLE, den 9 Julij 1836. Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, M. E. R. BRUINSMA, geliefde Echtgenoot van
Eenige kennisgeving. T. W. G. SCHAEPMAN.

*** Heden namiddag overleed in den ouderdom van ruim 76 jaren, mijn geliefde Echtgenoot WOPKE DJOERDS VAN DER STEL, oud Zeehandelaar alhier. Zijne kinderen en behuwdkinderen betreuren met mij dit verlies, doch hopen wij met onderwerping in den wil der Voorzienigheid te berusten.
Harlingen, den 1 Julij 1836.
AUKJE JANS VAN MANTGUM,
Wed. WOPKE DJOERDS VAN DER STEL.
Familie en Bekenden gelieven deze algemeene voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

LEEUWARDEN, den 3 Julij 1836. Heden overleed ons jongste Kindje, SIJBE, oud ruim 1 maand.
A. HAMER, JR., *Timmerman.*
T. HAMER, Geb. SMEEDING.

*** Heden morgen overleed ten mijnen huize, onze geliefde Moeder ANNA MARGARETHA SCHOENMEIJER, Weduwe J. KLAZES ZANDSTRA, in den gezegenden ouderdom van bijna 86 jaren. Van het jaar 1807 tot 1832 bekleedde zij den post van Zieken- en Linnenmoeder in het Nieuwe Stads Weeshuis te dezer Stede.
Leeuwarden, den 4 Julij 1836.
K. ZANDSTRA,
Wed. SIMON PIETERS V. D. ZWAAN,
mede namens Broeder en [illegible]

*** Te Lemmer is den vijfden Julij 1836 overleden, de Hoog Welgeboren Heer WILLEM CAREL GERARD VAN WELDEREN Baron RENGERS, in leven Grietman over Lemsterland, Kamerheer in buitengewone dienst van Z. M. den Koning, Adjunct Houtvester in het derde Jagtdistrict, Lid van de Ridderschap en van de Provinciale Staten van Vriesland.

Eenige kennisgeving.

*** Gisteren avond, omstreeks 11 ure, nam de Alwijze van mij en mijne vijf Kinderen weg, na eene ziekte van ruim drie weken, in den ouderdom van ruim 51 jaren, mijn' dierbaren Man en hunnen beminden Vader, J. G. KROL, in leven Arrondissements-IJker.

De Godsdienst, die zijnen wandel steeds bestuurde, troost ons, dat zijn overgang gelukzalig zij, en zij sterke ons, om met kinderlijke onderwerping in 's Heeren wil te berusten.

D. K. DE VRIES, Wed. J. G. KROL.

Sneek, den 5 Julij 1836. *Mede namens mijne Kinderen.*

*** Heden overleed alhier, na een smartelijk lijden van eenige maanden, onze waarde Vader HEIN TJITSES STEENSTRA, in den ouderdom van ruim 76 jaren.

FOKKE J. POSTMA.
JANNEKE H. STEENSTRA.

Birdaard, den 7 Julij 1836. *Mede uit naam der overige Kinders.*

BOLSWARD, den 7 Julij 1836. Heden overleed alhier, Vrouwe LISKJE TICHELAAR, Wed. den Heer en Mr. JOHANNES HAITSMA, na een langdurig en smartelijk lijden, in den ouderdom van 70 jaren en 9 maanden.

MAKKUM, den 8 Julij 1836. Het ZOONTJE, ons op den 23 Mei jongstleden geboren, is heden morgen overleden.

W. OVERMEER.
MARIA TERWISSCHA VAN SCHELTINGA.

*** Heden morgen overleed, na eene langdurige sukkeling, onze veelgeliefde Moeder MINKE EEKMA, Weduwe P. VAN DIJK, in den ouderdom van ruim 48 jaren. Wij betreuren in haar gemis eene brave en zorgdragende Moeder. Van welk sterfgeval wij door deze tevens aan Vrienden en Bekenden kennis geven.

J. VAN DIJK.
G. EEKMA VAN DIJK.

Sneek, den 8 Julij 1836.

*** Heden voormiddag 10½ uur behaagde het den Almagtigen, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, door den dood van mijne zijde weg te rukken mijne geliefde Echtgenoote SOPHIA A. ROUEN, in den ouderdom van 24 jaren, en na eene gelukkige echtvereeniging van bijna 4 jaren; mij nalatende een Zoontje, te jong om deszelfs verlies te beseffen.

Heerenveen, den 9 Julij 1836. FRANS FISCHER.

Eenige kennisgeving.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 8 Julij 1836, *f* 23:50 à *f* 24:50. GROVE KAAS *f* 14:00 à *f* 15:50.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag: Rogge *f* 157 : 50 het Last. — Tarwe *f* 6 : 50 de Mudde.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 9 Julij 1836.

NEDERLAND.			Gebl.
Werk. Schuld à 2½ pCt.	56¼	56 11/16	56¼
Dito dito...... 5 „	102⅞		
Uitgest. Schuld			
Kansbilj. van dito	24 13/16	24⅞	
Amortis. Synd. 4½ pCt.	98¼		
Dito dito ..... 3½ „	81¼		
Handel-Maats. 4½ „	175¼	176	176
Nieuwe dito.. 4½ „	104		
O. I. Leening . 4 „			
FRANKRIJK.			
Insch. Grootb.. 3 pCt.			
ENGELAND.			
Insch. Grootboek......			
SPANJE.			
L. bij Ardoin £ 85. 5 pCt.	42¼	42⅜	42⅜
Dito bij dito, onb. stukk..	41⅞		
Passive................	13		
Deferred			
Fransche Uitgestelde ..			
Engelsche Uitgestelde..			
PORTUGAL.			
Oblig. te Londen 5 pCt.			
Dito dito....... 3 „			
NAPELS.			
Cert. bij *L. & B.* 5 pCt.			
Dito bij *Falc. & C.* 5 „			
Leen. te L. bij *R.* 5 „			
Aand. Tavoglière 3½ „			
Dito te Parijs... 3½ „			

RUSLAND.		Gebl.
O.*H.* 1798 en 1816, 5 pCt.	105⅛	
Dito dito 1828 en 29, 5 „		
Cert. d. 1831 en 33, 5 „	96⅞	
Obl. te Londen.. 5 „		
Cert. te Hamburg 5 „		
Inschrijv. in Assig. 6 „	67⅛	
Certifi. van dito.. 6 „		
POLEN.		
Aand. met Lot. fl. 300 *f*		
„ „ „ „ 500 -		
PRUISSEN.		
Aand. met Lot. R. 50 *f*		
Neg. Londen 1830 4 pCt.		
OOSTENRIJK.		
Aand. met Lot. *f* 100...		
Dito dito *f* 250.. 4 pCt.		
Metalliek....... 5 „		
Dito........... 3 „		
Dito te Lond. gen. 5 „		
Dito............ 2½ „		
W. B. bij *Goll & C.* 5 „		
Dito............ 4 „		
N. Ween. Aand. fl. 500 *f*		
DENEMARKEN.		
L. te Londen ... 3 pCt.		
BRAZ. dito bij *Rots.* 5 „	88½	
DARMST. Aand. bij L.		
Russ. Fr. A. 500 fr. ..		
Dito 100 fr.		

Peru 6 pCt. van 100 £ 18; Bl. Grieken van 100 £ 26¼; van 500 £ 24¼; Onbep. Coup. *f* 4⅛.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEEUWARDEN, gedenken, in het openbaar, aan den minstaannemenden te besteden: *Het verplaatzen van het BRANDSPUITHUISJE in het Ruiterskwartier alhier, en het maken van een STEENEN WAL aldaar, met eenige werkzaamheden daaraan verder verbonden*, alles in een Bestek, met bijlevering der Materialen.

Die hieraan gading maakt, kome op *Zaturdag den 23 Julij* 1836, des voormiddags *te elf ure*, ten Raadhuize dezer Stad, alwaar het Bestek en de Voorwaarden, waarop gemelde aanbesteding zal plaats hebben, voor de belanghebbenden, van heden af ter lezing liggen.

Leeuwarden, den 9 Julij 1836.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
THIJS FEENSTRA.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN BAARDERADEEL, roepen door deze op, de Floreenpligtigen van het dorp *Bozum*, tegen Donderdag den 28 Julij 1836, des voormiddags ten elf ure, in de Dorpskerk aldaar, tot het verkiezen van Gecommitteerden voor de Slatting van de Vaart loopende van de Vaart van Franeker op Sneek tot in de Zwette of Sneeker Trekvaart.

Grietman en Assessoren voornoemd,
W. B. BUMA.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. H. J. VAN WAGENINGEN, *Secrs.*

MR. J. D. VAN DER PLAATS, Notaris te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 15 Julij 1836, ten huize van de Weduwe *Elzinga* bij Leeuwarden, bij de finale toewijzing, des namiddags *precies* ten 2 ure, ten overstaan van het Vredegeregt, kanton Leeuwarden no. 2, verkoopen:

Een HUIS met aanbehooren, staande en gelegen onder Huizum, no. 137, benevens een bunder zes en vijftig v. roede GUARDENIERSLAND, onmiddellijk daarachter gelegen, bij *Tjeerd Sjerps Kaastra*, tot Petri en Mei 1840, als huurder in gebruik voor *f* 230 jaars; waarop geboden is drie duizend vijf honderd een gulden. — Breeder bij Biljetten, te bekomen bij den Notaris.

De Notaris ALBARDA, te Marrum, zal, op Zaturdag den 16 Julij 1836, des namiddags ten 2 ure, in de Herberg op de Nieuwe Bildtzijl onder Hallum, bij boelgoed verkoopen:

4 Bunder 21 v. roede WINTERKOOLZAAD, — 85 v. roede ZOMERKOOLZAAD, — 2 bunder 24 v. roede WEIT, — 2 bunder en 30 v. roede ROGGE, — 2 bunder en 13 v. roede WINTERGARST, — 1 bunder en 91 v. roede KLAVERHOOI, — 1 bunder en 15 v. roede BOONEN, — 73 v. roede VLAS en 1 bunder en 11 v. roede HAVER.

Alles te Velde staande in den Noorderleegs Polder onder Hallum.

HOUTVEILING,

Op Donderdag den 21 Julij 1836, ten 9 ure voor den middag, op den Aarsentuin bij Leeuwarden, ten overstaan van den Notaris Mr. P. ANDREÆ, aldaar, van 3 à 4 ladingen beste EIKEN WOUDBOOMEN, waaronder extra zware, alsmede eene partij ESSCHEN BOOMEN, eene partij KROMHOUT, DAMLEGGERS, HEK- en STEKPALEN, enz., enz. Alles zeer geschikt voor Huis- en Scheepstimmerlieden, Molen- en Wagenmakers, Kuipers enz.

Al diegenen die iets te vorderen hebben van wijlen LAMMERT BONNES BONNEMA, en deszelfs nog in leven zijnde Huisvrouw BAUKJE HUBERTS VOETS, Winkelierschc te Bolsward, worden verzocht daarvan vóór of op den 15 Julij 1836, op- en aangave te doen ten Kantore van den Notaris MEIJER, te Bolsward.

MR. L. J. HUBER, Notaris te Sneek, zal publiek, ten verzoeke van den Heer Mr. E. R. VAN BIENEMA, Advocaat te Heerenveen, als medeëigenaar, ten overstaan van het Vredegeregt kanton Sneek, bij strijk- en verhooggeld verkoopen:

1. 2 Bunder 20 v. roede 46 v. el 18 v. palm uitmuntend GREIDLAND, gelegen aan het Sparkshem te Sneek.
2. 2 Bunder 2 v. roede 9 v. el dito GREIDLAND, naast het vorige perceel; beide bij *Pieter Piers Koopmans* in huur.
3. 2 Bunder 93 v. roede 94 v. el 91 v. palm dito GREIDLAND, gelegen aan het Zomerrak, bij *Jan F. Bakker* in huur.
4. 2 Bunder 57 v. roede 20 v. el 54 v. palm dito GREIDLAND, gelegen aan den Hoogedijk buiten de Oosterpoort, bij *Jorrit W. Jorritsma* in gebruik.
5. 2 Bunder 20 v. roede 48 v. el 16 v. palm dito GREIDLAND, aan den Rijdweg buiten de Oosterpoort onder Sneek, bij *Jacob Glazer* in huur.
6. 3 Bunder 30 v. roede 69 v. el 27 v. palm GREIDLAND, gelegen aan de Oudvaart onder Sneek, bij *Jan F. Bakker* in huur.

Nog zal genoemde NOTARIS op gezegde dagen veilen en verkoopen:

Een HALF VEER met een nieuw TREKSCHIP en annexen, door *Wijbren Abes de Vries* als huurder bevaren, varende van Sneek op Leeuwarden en vice versa; behoorende het andere halve Veer en Schip aan *Jan Repko.*

Wie gading maken, komen op Dingsdag den 19 Julij e. k. bij de beschrijving, ten huize van den Heer *Vogelzang*, in de Munster, en den 2 Augustus daaraanvolgende ten huize van *Geert de Ruiter*, buiten de Oosterpoort, bij den finalen palmslag, telkens des namiddags ten 3 ure en koopen op Conditien dan voor te lezen, inmiddels te vernemen ten Kantore van Mr. HUBER, te Sneek.

F. J. GOTHARD CROMMELIN, te Franeker, qq., zal, ten overstaan van een bevoegd Beambte, voor het einde dezer maand, den dag nader te bepalen, ten huize van *J. F. Hemminga*, bij de Groote Sluis te Harlingen, publiek verkoopen: Eene aanzienlijke partij aldaar aangebragte SCHILDERIJEN, SPIEGELS, HUISMEUBELEN, enz.

Zij die daar iets verkiezen bij te voegen, gelieven zulks ten spoedigsten aan gezegden *Hemminga* op te geven.

DE KERKVOOGDEN der Hervormde Gemeente te Welsrijp, en Gecommitteerden daartoe door Floreenpligtigen benoemd, gedenken bij beslotene briefjes te besteden:

Eene REPARATIE aan de Kerk te Welsrijp, en het BOUWEN van een SPITS op de Kerk aldaar, en zulks met de leverantie van de benoodigde Materialen. — Zullende het Bestek en de Teekening dies ter visie liggen in de Herberg te Welsrijp, en de briefjes vóór of op den 16 Julij 1836 franco bij den Kerkvoogd GERRIT WIJPKES WAARDENBURG, te Welsrijp moeten zijn ingezonden.

BESTEDING bij besloten briefjes van *het VERBOUWEN tot eene Stelp van, en eenige verdere Reparatien aan* een Huis en Schuur, no. 31, onder Vrouwen Parochie, bij *Oenze Tækes Boersma* bewoond. Het Bestek ligt aldaar ter lezing; de briefjes moeten vóór of op den 18 Julij 1836 worden ingeleverd.

Aanbesteding van Slatten.

DE GECOMMITTEERDEN tot de Slatting van de Vaart, loopende van af het dorp Oosterwierum naar het Zwaanwerder of Wieuwerdermeer en van de Dorpsvaart van Wieuwerd, zullen publiek aanbesteden:

Het SLATTEN van de eerstgemelde Vaart, ter lengte van circa 3851 el, alsmede van de Dorpsvaart van Wieuwerd, ter lengte van nagenoeg 484 el; en zulks in perceelen.

Die gading maken, komen op Donderdag den 14 Julij 1836, des namiddags precies ten twee ure, in de Herberg bij *Jacob Popkes Langedijk*, te Oosterwierum, zullende dien dag des morgens van acht tot één uur, op de plaats zelve de noodige aanwijzing worden gedaan.

VAARTSLATTING.

DE GECOMMITTEERDEN tot de Slatting van de Vaart loopende van *Hijlaard* naar *Boxum*, zullen publiek aanbesteden:

Het SLATTEN van evengemelde Vaart, ter lengte van nagenoeg 1300 el, in perceelen.

Die gading maken, komen op Zaturdag den 23 Julij 1836, des namiddags ten twee ure, ten huize van *Pieter A. Elsinga*, te Hijlaard; terwijl dien dag, des voormiddags van tien tot één uur, op de plaats zelve aanwijzing zal worden gedaan.

Voor Liefhebbers van Bloemen.

R. K. BRINK, *Bloemkweeker* buiten de Wirdumerpoort te Leeuwarden, heeft de eer het Publiek bekend te maken, dat hij thans voorzien is van eene aanzienlijke partij zeer fraaije DUBBELDE ANJELIEREN, in diverse kleuren. Beveelt zich vriendelijk in ieders gunst. Zijne civiele behandeling zal genoegzaam bekend zijn.

Dêpôt van Manufacturen, Mode-Artikelen, Galanterien en Parfumerien, van N. D. BRANDON, te *Amsterdam.*

Bovenstaand DEPÔT is weder ruim voorzien van *Zijden Foulars, Cols, Echarpen* of lange Dassen voor Heeren, *Voorhemdjes* met en zonder *Chabot, Manchetten, Handschoenen, Kantoor-Jassen, Onderpantalons, flanellen* en andere *Borstrokken, Kousen, Sokken, Zijden Parasols* en *Parapluis, Toilet-, Scheer-* en andere *Etuis, Reiszakken, Lederen Hoededoozen*, en vele artikelen meer.

Ook is nog voorhanden een restant MANUFACTUREN en DAMES ARTIKELEN, die veel onder fabrijksprijzen zullen worden uitverkocht.

A. D. BRANDON,
ten huize van E. KINGMA, IJz., in den Wijnberg te *Leeuwarden.*

De ondergeteekende berigt door deze aan het fatsoenlijk Publiek, dat op Woensdag den 13 dezer te beginnen, en vervolgens alle dagen, gedurende deze Kermis, ten zijnen huize in het Zaailand, in eene daartoe welingerigte Zaal, INSTRUMENTAAL MUZIJK zal gegeven worden, 's middags van 12 tot 2 uur, en 's avonds om 9 uren; en dat in bovengenoemd Locaal alle benoodigde VERVERSCHINGEN volgens voorhanden zijnde tarief te bekomen zijn. Alsmede dat hij zich voortdurend als LOGEMENT- en STALHOUDER minzaam bij het reizend Publiek blijft aanbevelen. — Precies om 2 uur Open Tafel.

Leeuwarden, den 12 Julij 1836.

C. H. WILKESHUIS,
Logement- en Stalhouder.

HARDDRAVERIJ.

De Kastelein REMKE REMKES, op het Nieuw Tolhuis nabij Sneek, gedenkt, met vereischte permissie van den Heere Grietman van Wijmbritseradeel, op Zaturdag den 16 Julij 1836, aldaar te laten Verharddraven: *Eene extra fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, door Paarden welke onder den Man geen Prijs hebben gewonnen tenzij als driejarigen.

De inschrijving, keuring en loting zal plaats hebben ten huize van voornoemden Kastelein, des namiddags ten 1 ure, en de Draverij ten 2 ure eenen aanvang nemen.

Met permissie van den Burgemeester der Gemeente Middelstum, gedenken eenige Liefhebbers, op Zaturdag den 23 Julij 1836, te laten Verharddraven: *Een compleet met ZILVER gemonteerd CHAISGEREIDE met TOEBEHOOREN* tot Prijs, en *een dito gemonteerd PIKEURS HOOFDSTEL* tot Premie; waarop alle Paarden tot genoegen der Keurmeesters zullen worden toegelaten. — De aangifte der Paarden zal zijn des middags vóór 1 uur, ten huize van den Kastelein J. H MOORLAG.

)o( )o( )o(Een Persoon in de provincie *Groningen* zag zich gaarne geplaatst als KLERK op een of ander Bureau, of bij een of andere Autoriteit in de provincie *Vriesland*, (liefst bij het vak der Belastingen,) kunnende dezelve volkomen een Bureau der Dir. Bel. en Acc, enz. dirigeren. Iemand hierin belang stellende vervoege zich om nader onderrigt aan het Bureau van de Groninger Courant.

)o( )o( )o(Twee SCHOENMAKERSKNECHTEN, hun werk geheel of ten deele verstaande, kunnen dadelijk werk bekomen bij H. W. POTMA, te Bolsward. *Brieven franco.*

)o( )o( )o(W. BEINTEMA, Apotheker te Leeuwarden, verlangt hoe eerder hoe liever een LEERLING. *Brieven franco.*

)o( )o( )o(Degene welke een HOKKELING vermist, kan hetzelve, tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij P. S. R. VAN GOSLIGA, Genees-, Heel- en Vroedmeester te Hallum.

)o( )o( )o(Wie twee HOKKELINGEN vermist, kan dezelve terug bekomen bij W. P. MOLENAAR, te Vrouwenbuurt.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.

VERSLAGEN

van den Heer Staatsraad, Gouverneur, en van Heeren Gedeputeerde Staten, aan de Heeren Staten der Provincie Vriesland, gedaan in derzelver gewone Vergadering van den 5 Julij 1836.

EDEL GROOT ACHTBARE HEEREN!

Bij de opening van UEd. Gr. Achtb. tegenwoordige gewone bijeenkomst, strekt het mij tot bijzonder genoegen UEd. Gr. Achtb. alhier welkom te mogen heeten, om ons wederom gezamenlijk met de belangen van dit zoo aanzienlijk Gewest bezig te houden, en tot deszelfs bloei te helpen medewerken.

Wanneer wij het sedert UEd. Gr. Achtb. jongste Vergadering verloopen jaar, in onze gedachten terug roepen, dan mogen wij ons verheugen dat onze geëerbiedigde KONING eenen bestendigen welstand mogt genieten, en het dierbaar Vaderland onder Hoogstdeszelfs wijs en weldadig bestuur, de vruchten mogt plukken van zoo vele zorgen en onvermoeide pogingen aangewend, om den bloei en de welvaart van alle de bronnen van deszelfs bestaan te verhoogen.

De Goddelijke zegen ruste bij voortduring op geheel het Koninklijke Huis en bekrone het bestuur van den Vader des Vaderlands met de meest gunstige en gewenschte uitkomsten!

Ook dit Gewest mogt in vele zegeningen deelen, en het Verslag, zoo aanstonds door Heeren Gedeputeerde Staten nopens den staat dezer Provincie aan UEd. Gr. Achtb. aan te bieden, zal ruime stof tot aangename en verheugende gewaarwordingen geven, en bij de gedachte aan de Zegeningen van het zoo vruchtbaar afgeloopen jaar, de dankbaarheid opwekken en vermeerderen, welke wij gevoelen moeten bij de schoone vooruitzigten welke dit jaar ook weder voor den landbouw, die hoofdbron van Vrieslands welvaart, oplevert.

Vooraf echter zij het mij vergund UEd. Gr. Achtb. kortelijk mede te deelen, hetgeen sedert de laatste vorige Vergadering door Heeren Gedeputeerde Staten en mij, namens UEd. Gr. Achtb. is verrigt; en schoon daartoe thans wel niet meer kan gebragt worden de onder no. 4 van art. 43 van het Reglement, bepalende de wijze waarop het gezag en de magt door de Staten van deze Provincie wordt uitgeoefend, vermelde verdeeling onder de Gemeenten, van het aandeel in de directe belastingen, dewijl die repartitie thans door de uitkomsten van het kadaster geregeld wordt, heb ik echter gemeend, dat het UEd. Gr. Achtb. niet onaangenaam zal zijn, onderrigt te worden, dat de hoofdsom van de grondlasten over het loopende jaar door deze Provincie te voldoen, bedraagt:

Voor Gebouwde Eigendommen	*f* 190,594:37.
Voor Ongebouwde Eigendommen	- 710,991:67.
Te zamen..	*f* 901,586:04.

Terwijl de Staat behelzende de aanwijzing der sommen door elke Gemeente daarin te betalen, door mij ter inzage van UEd. Gr. Achtb. aan de Griffie is nedergelegd.

Bij 's Konings Besluit van den 27 Augustus 1835, no. 26, is de noodige autorisatie tot het doen eener geldleening van *f* 113,00:000 geautoriseerd, en het Plan dier Negotiatie door UEd. Gr. Achtb. voorgesteld, goedgekeurd. — Aan dit Besluit de noodige executie gegeven, en de Negotiatie al dadelijk tegen eene rente van 4 pCt. geopend zijnde, strekt het mij tot genoegen UEd. Gr. Achtb. te mogen mededeelen, dat dezelve geheel volgeteekend is geworden, hetwelk geen gering bewijs oplevert, van het vertrouwen, hetwelk in de goede finantiële administratie van dit Gewest, bij het algemeen gesteld wordt. Uit de gelden welke deze Negotiatie heeft opgeleverd, is aan de onderscheidene Besturen, voor het uiteinde van het jaar 1835, restitutie gedaan van het voorschot door dezelve, in het jaar 1834, aan de Provinciale kas verstrekt, en geheel dit onderwerp is nu bij de Plaatselijke Begrootingen van dit jaar geregulariseerd, en dewijl Zijne Majesteit bij Besluit van den 5 Maart 1836, no. 83, de 2 pCt. over de jaren 1831, 1832 en 1833, waaruit de voorschot gedaan was, ter beschikking van de onderscheidene Stedelijke en Plaatselijke kassen gesteld heeft, zal zulks veel bijdragen om onderscheidene noodige of nuttige uitgaven, zonder nieuwe bezwaren voor de Plaatselijke kassen te kunnen dekken.

Bij 's Konings Besluit van den 11 December 1835, no. 75, is ook autorisatie verleend tot het doen eener geldleening van *f* 100,000:00 op de begrooting van dit loopende jaar voorkomende, en is het Plan dier Negotiatie insgelijks goedgekeurd, zoo dat daaraan nu in de aanstaande maand Augustus, de noodige executie zal verleend worden,

De aankoop van het huis van Mevrouw de Douairière VAN HAREN, naast het Collegie staande, heeft ingevolge UEd. Gr. Achtb. autorisatie, voor eene somma van *f* 4000 plaats gehad, en is het Contract daarvan, namens UEd. Gr. Achtb. geperfecteerd.

In de maand November van het afgeloopen jaar, deden zich geen Huurders voor hetzelve op, maar met de maand Februarij van dit jaar is hetzelve voor den tijd van drie jaar en drie maanden tegen eene huur van *f* 300 's jaars verhuurd aan den Heer DE JONGH, Controleur van het Kadaster in deze Provincie, onder die voorwaarde, dat de Provincie het regt aan zich behoudt, om de huring met den 12 Mei van elk jaar te doen eindigen, indien het gebruik van het gehuurde perceel voor de Provincie zelve, mogt worden gevorderd; doch dat aan den Huurder in dat geval, ten minste zes maanden vooraf behoorlijke opzegging zal worden gedaan; gelijk regt op gelijke voorwaarde is aan den Huurder toegekend, voor het geval dat dezelve, gedurende den huurtijd van Gouvernementswege, van *Leeuwarden* naar elders mogt worden verplaatst.

Ingevolge de door UEd. Gr. Achtb. op Heeren Gedeputeerde Staten verstrekte autorisatie, hebben er met de eigenaren van den Tol aan de *Galamadammen*, onderhandelingen plaats gehad, om met dezelve de noodige schikkingen te beramen, welke ten gevolge der Werken, die aldaar in het belang van de Provincie aangelegd worden, vereischt werden; deze schikkingen moesten loopen over het verplaatsen van de aldaar aanwezige Herberg en Schuur, het wegnemen der tolbruggen, het geheel doen vervallen van het Pontveer; het afstaan van den grond voor de nieuwe Sluiskokers, het aanleggen van den overreed, het opruimen der rietpollen en hetgeen verder daartoe behoort, alsmede ten aanzien eener vermindering van den Tol welke aan de *Galamadammen* tot hiertoe geheven wordt. — Deze onderhandelingen met den Heer GERARDUS ASSUERUS AVENHORN VAN NAUTA, sedert tot Grietman van *Hemelumer Oldephaert en Noordwolde* benoemd, nomine uxoris, als eigenaar van den Tol bij de *Galamadammen*, plaats gehad, en daarbij de meestmogelijke welwillenheid ondervonden hebbende, mag ik UEd. Gr. Achtb. de verzekering geven, dat dezelve tot wederzijdsch genoegen zijn afgeloopen, en dat het voorgestelde doel op eene voor de Provincie min kostbare en voor het algemeen voordeelige wijze bereikt is; de geldelijke opoffering bedraagt de som van *f* 2700, waarmede niet alleen alle de hier voor vermelde onteigeningen verkregen zijn, maar waaronder ook begrepen is eene vermindering van Tol aan de *Galamadammen*, zoo dat voor het vervolg de Voetgangers aldaar slechts 1 Cent betalen zullen, en in de meeste gevallen, de Tol vroeger door de rijtuigen betaald, met een derde verlaagd is.

Het originele Contract met den Heer AVENHORN VAN NAUTA ter dezer zake aangegaan, heb ik ter Griffie laten deponeren, ten einde UEd. Gr. Achtb. des verkiezende de gelegenheid te geven, daarvan kennis te nemen.

Voor het overige Edel Groot Achtb Heeren hebben er geene omstandigheden bestaan, welke eenigen spoed vereischten, en door Heeren Gedeputeerde Staten met mij, gedurende UEd. Gr. Achtb. afwezigheid, namens UEd. Gr. Achtb. behandeld zijn. Er zijn geene nieuwe Plaatselijke Belastingen gelegd, in tegendeel is het Grietenij Bestuur van het *Bildt*, door Zijne Majesteit bij Besluit van den 5 December 1835, no. 3, gemagtigd geworden, om met den laatsten December 1835, de ten behoeve dier Grietenij ingevorderd wordende Plaatselijke belasting op het Geslagt af te schaffen.

Mij voorstellende met dit kort overzigt aan de bepalingen van art. 19 van het Reglement van den 22 Junij 1817 voldaan te hebben, blijft mij nog alleen over UEd. Gr. Achtb. de beste der zegeningen op UEd. Gr. Achtb. werkzaamheden toe te wenschen, in het vertrouwen dat onze gezamenlijke pogingen om de welvaart van dit Gewest in alle deelen te bevorderen, niet zonder eenige vrucht zullen blijven.

Leeuwarden,
den 5 Julij 1836.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

EDEL GROOT ACHTBARE HEEREN!

Wanneer wij het oog vestigen op het tijdstip dat sedert UEd. Gr. Achtb. laatste bijeenkomst verloopen is, ten einde het Verslag op te maken, hetwelk wij volgens de Reglementen aan UEd. Gr. Achtb. wegens den staat van het Gewest met betrekking tot deszelfs beheer af te leggen hebben, dan geeft dat overzigt ons weinig aanleiding, om aan UEd. Gr. Achtb. belangrijke bijzonderheden of veranderingen mede te deelen, welke sedert ons laatste Verslag daarin hebben plaats gehad.

Wij mogen ons verheugen dat de orde en rust voortdurend in dit Gewest geheerscht hebben; dat de wetten en bestaande verordeningen, regelmatig ten uitvoer gelegd worden; dat de Plaatselijke Besturen in het handhaven derzelve met loffelijken ijver te werk gaan, en dat de ingezetenen met gewilligheid hunne pligten vervullen; niet minder herinneren wij ons met een dankbaar gevoel, dat geene bijzondere rampen ons getroffen hebben; dat wij in vele algemeene zegeningen mogten deelen, en dat, zoo niet alle onze wenschen en verwachtingen vervuld zijn geworden, het dierbaar Vaderland onder het wijs en weldadig bestuur van onzen geëerbiedigden KONING veel geluk en welvaart ondervindt en het ook dit Gewest niet aan stof tot dankbaarheid ontbreekt.

En in de daad Ed. Gr. Achtb. Heeren! wanneer wij weder, gelijk in vorige jaren, in eenige bijzonderheden U den toestand van dit Gewest, gedurende het afgeloopen tijdvak voorstellen, en UEd. Gr. Achtb. de uitkomsten welke wij verkregen hebben mededeelen zullen, dan meenen wij ons te mogen vleijen, dat dit tafereel, over het algemeen, het gevoelen bij UEd. Gr. Achtb. zal billijken, dat wij vele redenen van dankbaarheid hebben.

Bepalen wij ons al dadelijk tot den Landbouw, die hoofdbron van Vrieslands welvaren, dan leverde het afgeloopen jaar onder eene doorgaande gunstige aangename en warme weersgesteldheid, in het algemeen, de meest gunstige uitkomsten op.

De Tarwe-oogst is in hoeveelheid op meest alle akkers wel geslaagd, doch de kwaliteit was middelmatig, de korrel schijnt over het geheel niet die volheid verkregen te hebben, welke minder sterke hitte zoude hebben doen geboren worden. — De prijs van dit graansoort was en blijft, niettegenstaande de thans bestaande Wet tot opbeuring van den Landbouw zeer laag, zoo dat dit gewas voor den landman niet die voordeelen aanbragt, als anders van de verbouwing daarvan verwacht mogt worden. — Men merkt op dat in den herfst van het vorig jaar, ten gevolge der lage prijzen, geen meerder landen met deze wintervrucht zijn toegezaaid geworden, als de geaardheid der landen noodzakelijk maakte, en men vreest dat onder die omstandigheden, de teelt van Tarwe meer en meer beperkt zal worden.

De Rogge heeft zoo in hoedanigheid als in hoeveelheid een goed en deugdzaam gewas opgeleverd; in de woudstreken, waar een veelvuldig graan gevallen is, was het oordeel over de hoedanigheid verschillend; de prijs van de Rogge bijna gelijk gestaan hebbende met die der Tarwe, heeft aan de verbouwers goede en ruime voordeelen aangebragt.

Garst in het algemeen, maar Wintergarst in het bijzonder, leverde een alleruitmuntendst gewas op, fraai van kleur, zwaar van gewigt en zeer gezond,

welke laatste vereischte zoo belangrijk voor de mouterijen is; de prijzen waren hoog, en stonden niet ver onder die van de Tarwe, zoo dat dit gewas gezegd kan worden zeer voordeelige uitkomsten te hebben opgeleverd.

Met de Haver was het anders gesteld; op de hoogst gelegen oorden der Provincie was de inzameling zoo gering, dat er slechts genoegzame voorraad aan zaaikoorn voor het volgend jaar is gewonnen; in de daar aan volgende streken, is de uitkomst beter geweest, doch beneden het middelmatige te schatten; op de overige goede diepere gronden der woud- en kleistreken, mag men de Haver als wel geslaagd beschouwen; de inoogsting heeft onder zeer gunstig weder plaats gehad, en het gezuiverde zaad leverde dáár, bij zware korrel, eene goede hoeveelheid; de prijzen zijn echter laag, zoo dat de cultuur van Haver, over het algemeen weinig voordeel aangebragt heeft.

De Veen-Boekweit, en die op de hoogste zandgronden geteeld, had wegens de droogte veel te lijden; de eerste vooral mislukte in sommige streken, en de laatste leverde slechts de helft op van het product van 1834; in de lage en zwartaardige gronden is echter de uitkomst gunstig geweest, en heeft een zeer goed gewas uitgeleverd, de hoedanigheid van de Boekweit van alle Velden geoogst, was zeer gezond en zwaar van korrel; en daar de prijs, in vergelijking tot alle andere producten, buitengewoon hoog was, heeft zulks de verbouwers goede uitkomsten gegeven.

De hooge prijs van het Koolzaad in het vorig jaar, had vele Landlieden aangemoedigd, de daartoe geschikte velden, met dit zaad te bezaaijen; in het voorjaar hadden de planten door rups en andere insekten te lijden, zoo dat in de maand April de uitzigten niet gunstig schenen te zijn, doch het daarop volgende drooge warme weder, had vooral op de kleigronden van verschillenden aard de weldadigste gevolgen voor de koolzaadplanten, welke dan ook een zeer aanzienlijk product hebben opgeleverd; terwijl het zaad onder een gewenschte weersgesteldheid gedorscht, in hoedanigheid weinig of niet te wenschen over heeft gelaten; de prijzen waren zeer hoog en vast, zoo dat dit gewas overal belangrijke voordeelen aan de Landlieden opgebragt heeft.

De Vlasteelt was zeer aanzienlijk en uitgestrekt; het product heeft echter niet geheel gestaan met dat van 1834, hetwelk zoo uitermate gunstig is uitgevallen; in de zand- of woudstreken, mag dezelve als wel uitgevallen beschouwd worden; op de kleigronden hebben vele stukken van de aanhoudende droogte geleden, en daardoor een kort gewas opgeleverd; de hoedanigheid van het Vlas was algemeen minder dan het vorig jaar, dewijl het meestal de fijnheid en lijmachtigheid miste, welke zulke voorname vereischten van dit artikel zijn, ook dit wordt aan de aanhoudende droogte toegeschreven. — De lage stand van het boezemwater gedurende den voorleden zomer was de roting van het Vlas zeer hinderlijk en heeft veel nadeel aan hetzelve toegebragt; — bij die gelegenheid is de aanmerking gemaakt dat de Vlasbouwers in dit Gewest te veel gehecht zijn aan de voordeelige wijze van roten, droogen en afwerken van het Vlas, en niet genegen zijn, die verbeterde wijze van behandeling, welke in het *Overmaasche*, *Zeeland*, *Braband* en *Frankrijk*, algemeen in gebruik is, te volgen, waardoor ook het Vriesche Vlas in waarde zeer zoude toenemen; het is te wenschen dat de Vlasbouwers hierop hunne aandacht voor het vervolg mogen vestigen. — De hoeveelheid van het ingeoogste Vlas, was in het voorleden jaar, uit hoofde van de uitgebreidheid der cultuur van dit gewas zeer aanzienlijk en men meent met eenige zekerheid het daarvoor te mogen houden, dat het product niet minder dan een half millioen bundels, ieder van 3 Ned. pond en 2 ons gewigt, bedragen heeft; de prijzen van het Vlas waren zeer goed en voldoende, tot in het begin van dit jaar, als wanneer dezelve daalden, vermoedelijk om dat de mindere hoedanigheid van het verwerkte en in den handel gebragte Vlas, gedeeltelijk ook veroorzaakt, door de min doelmatige roting van hetzelve, toen meer aan den dag is gekomen.

Het Lijnzaad was van eene uitmuntende hoedanigheid, en mogt hooge prijzen gelden; geheel deze verbouwing heeft derhalve aan den Landbouw aanzienlijke winsten opgeleverd.

Paarden- en Duivenboonen hebben een zeer goed gewas van beste hoedanigheid opgeleverd; het product was in sommige streken zeer overvloedig en varieerde over het geheel van 30 tot zelfs 50 mudden per bunder; de prijzen waren tamelijk goed.

De Cichorei is over het geheel, zoo ten opzigte van hoeveelheid als van hoedanigheid tamelijk goed uitgevallen; de lage prijzen zijn oorzaak, dat dit gewas, waarvan de bearbeiding en bereiding aan zoo veel handen arbeid verschaft, niet meer in zulke belangrijke hoeveelheden verbouwd wordt als te voren, hetgeen te meer te bejammeren is, dewijl vele gronden alhier voor die verbouwing zoo uitnemend geschikt zijn.

De Aardappelteelt, was, met weinig uitzonderingen, ongunstig; sommige beste zandgronden echter leverden een goed gewas op; de prijzen waren tamelijk goed, maar konden tegen het gering product niet opwegen om aan de Landbouwers eene billijke winst te verzekeren. — Omtrent de aardappel cultuur wordt, in het algemeen, aangemerkt, dat in dezelve meer en meer verval en verbastering plaats heeft, en dat de vrees van dat kwaad te zien toenemen, gegrond schijnt, indien men zich niet met meer zorg onthoudt, van den aardappel op allerlei soort van gronden, veen en moeras niet uitgezonderd, te verbouwen; terwijl zoo ten aanzien der keuze van poters als het *soort* van aardappels daartoe gebezigd, de meeste omzigtigheid en keurigheid behoort in acht genomen te worden. — Het zoo groot belang van de aardappel cultuur voor deze Provincie, doet het allezins wenschelijk zijn, dat de aandacht van de Landbouwers zich hierop vestige, en dat dáár, waar geene algemeen werkende maatregelen schijnen genomen te kunnen worden, om het kwaad te stuiten of voor te komen, het voorbeeld en de zedelijke invloed van groote goedbezitters en aanzienlijke Landbouwers, daar heen strekke en de middelen helpen bevorderen, om de cultuur van het aan deze Provincie *eigen soort van aardappelen*, vroeger zoo gunstig bekend en zoo gretig gezocht, aan te moedigen en te doen herleven, ten einde zoo doende alle verderen teruggang van deze voor *Vriesland* zoo belangrijke tak van vertier en handel zoo veel mogelijk voor te komen.

De Graslanden in eenige der Zandstreken, hebben door de aanhoudende droogte veel te lijden gehad, zoodat men genoodzaakt is geweest het weidende Vee met stalvoedering te gemoet te komen, op de kleigronden in het algemeen, met uitzondering van de meest hooggelegene; daarentegen gaven de Graslanden in het voorjaar een sterk gewas en beste weide, doch weinig nagras, hetwelk echter in den herfst verbeterde; op de maden of hooilanden is over het geheel het product tamelijk goed en van eene beste hoedanigheid geweest.

De Hooibouw had onder gunstige omstandigheden plaats, en is meestal de geheele voorraad uitnemend goed gewonnen; indien op sommige hooge streken de hoeveelheid slechts middelmatig was, werd zulks vergoed door de kracht en deugdzaamheid van het gewonnen hooi.

De bestendige droogte heeft op de Klavervelden voor voeding ongunstig gewerkt, maar daarentegen de klaverhooibouw begunstigd, daar het zaad tot rijpheid gekomen, geheel droog heeft kunnen geoogst worden; de prijs van het zaad leverde aan den Landbouwer geene onbelangrijke voordeelen op.

Het gemaak van Boter was wel niet in alle oorden gelijk; op de hooge klei- en zandgronden, waar de weiden van de droogte te lijden hadden, en waar gebrek aan goed drinkwater bestond, was hetzelve minder, dan in het overige gedeelte van de Provincie; over het algemeen echter was het gemaak zeer aanzienlijk en leverde boter van uitmuntende kwaliteit op.

De uitvoer naar *Engeland* overtrof die van het jaar 1834, welke reeds aanzienlijk was, met circa 760,000 Ned. ponden, en bereikte de zeer belangrijke hoeveelheid van 6,048,635 Ned. ponden.

Het gemaak van Kanterkaas door hoogere prijzen begunstigd, gaf de meest gewenschte uitkomsten.

De gemiddelde prijs der Boter, volgens de opgaven der markten van *Leeuwarden* en *Sneek*, bedroeg over 1835 *f* 27 : 37, zijnde 52 cents minder dan in 1834; de hoogste prijs is geweest in de maanden Maart en December te *Leeuwarden*, *f* 35 : 25, en te *Sneek f* 35 : 50, en de laagste in de maand Junij te *Leeuwarden* en te *Sneek f* 19.

De middelprijs van de grove of Kanterkaas, heeft over 1835 *f* 12 : 43 bedragen, zijnde 32 cents hooger dan in 1834.

De uitvoer van het vorig jaar bedroeg 375,905 Ned. ponden, zijnde 8056 Ned. ponden minder dan in het jaar 1834.

De gezondheid van het Vee heeft niets te wenschen overgelaten.

De Paardenfokkerij wordt met belangstelling voortgezet, en vindt aanmoediging in aanzienlijke liefhebbers; men heeft gemeend dat het thans bestaande Reglement op de Paardenfokkerij in deze Provincie, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van den 2 Julij 1829, no. 132, voor verbetering vatbaar was, en, na daarover met de Commissie van Landbouw en deskundigen geraadpleegd te hebben, zal een ontwerp daarvan aan UEd. Gr. Achtb. in derzelver tegenwoordige zamenkomst, ter overweging onderworpen worden.

De Paardenfokkerij op het eiland *Ameland* gaat steeds gunstig voort en is belangrijk; dit jaar zijn uit de Stoeterij van *Borculo* 5 Hengsten naar *Ameland* gezonden, waaronder een zeer fraai van iets kloeker en zwaarder statuur dan de overige, waardoor de wensch en het verlangen van velen op dat eiland bij die fokkerij belang hebbende, zal bevredigd zijn.

Het getal van Schapen is steeds toenemende; de Lammerenteelt is buitengewoon ruim geweest, en de jarige Schapen hebben schoone en zware vachten gegeven; de prijs van de wol heeft slechts een gemiddelde hoogte bereikt.

Er is veel Was en Honig gewonnen; voor de Bijenteelt was het een voordeelig jaar.

Alle de Houtgewassen hebben welig gegroeid; Eikels waren er in groote hoeveelheid.

Het opgeschoten jonge Hout van 1834 is krachtig blijven doorgroeijen, en het nieuw gekapte heeft geene mindere vorderingen gemaakt.

De Schors is hoofdzakelijk aan de binnenlandsche fabrijken moeten afgeleverd worden; de uitvoer van ongemalen Schors bedroeg slechts 78,000 Ned. ponden; de prijzen waren laag.

Wanneer wij al het hier voor gezegde te zamen nemen, dan meenen wij tot de slotsom te mogen komen, dat de landbouw in het afgeloopen jaar 1835, in het algemeen, zeer gunstige uitkomsten heeft opgeleverd, en dat de vlijt en de arbeid van den Landman, met ruime voordeelen bekroond zijn geworden en de welvaart ten platten lande gunstig toenemende is.

Tot bevestiging van dit gevoelen zal het veelligt niet onbelangrijk zijn, UEd. Gr. Achtb. mede te deelen dat de opbrengst van het middel van waarborg op de gouden en zilveren werken, welke opbrengst als een vrij goeden standaard omtrent de meerdere of mindere welvaart, van de Landbewoners in deze Provincie kan aangenomen worden, dewijl de fabrijkatie van gouden en zilveren werken alhier, zich hoofdzakelijk tot het gebruik en den tooi van de Landlieden in mindere klassen bepaalt; terwijl die gouden en zilveren werken, welke door de hoogere standen der Maatschappij gebruikt worden en tot de eigenlijke luxe behooren, bij de kasthouders alhier, over het algemeen, uit *Amsterdam* en dus gestempeld aangebragt worden: dat, zeggen wij, die opbrengst welke in 1831 tot op de som van *f* 10,719 : 63 gedaald was, vervolgens in de jaren 1832, 1833 en 1834, wederсuccessivelijk tot *f* 12,381, *f* 14.142 en *f* 15,809 rees, en in het jaar 1835 tot *f* 19,353 klom, zoo dat in dat jaar, deze belasting *f* 3543 of een *vierde* meer dan in het jaar 1834 aanbragt; en wanneer men den aard dezer belasting in aanmerking neemt, dan mag men het er ook voor houden, dat die vermeerdering in verhouding staat, tot de meerdere welvaart, welke vooral ten platten lande, aanwezig is.

Ten aanzien van den staat van Handel, Scheepvaart en Fabrijken, kan niet gezegd worden dat daarin sedert ons laatste Verslag eenige verandering van belang heeft plaats gehad; wel was de buitenlandsche handel welke onmiddelijk uit de Havens van dit Gewest gedreven is, eenigzins aangewakkerd, gelijk zulks daaruit blijkt, dat volgens de ons door den Heer Staatsraad Gouverneur medegedeelde informatien, de regten van invoer, uitvoer en doorvoer in het jaar 1835, in principaal ruim *f* 17,000 meer dan in 1834 bedragen hebben, maar het blijkt niet dat de oorzaak hiervan in eenig nieuw debouché of nieuwen tak van handel moet gezocht worden. — De uitvoer van Beenderen is aanzienlijk toegenomen, als hebbende de waarde daarvan *f* 16,980, dat is *f* 5200 meer dan in 1834 bedragen. De invoer van Hout was zeer belangrijk, en staat nagenoeg gelijk met die welke in de eerste jaren, na den ramp van 1825 plaats had. — De uitvoer van Paling bedroeg 335,000 pond, dat is 30,000 minder dan in 1834.

De vrij gunstige staat van den handel *en detail* blijft voortduren; alle artikelen van Handel vinden een behoorlijken aftrek, zoo dat de Winkeliers zich kunnen staande houden en de ambachtslieden hun bestaan vinden.

De buitenlandsche Scheepvaart ondervond geene verbetering; de vrachten waren laag; de uitkomsten nadeelig, en de stormen welke in den herfst gewoed hebben, deden vele Schepen vergaan, en bragten aan anderen zware schaden toe; de Scheepsreederijen zijn dien ten gevolge in kwijnenden toestand en het uitzigt van den Scheepsbouw eenige levendigheid te zien verkrijgen, verduistert zich meer en meer; de aanbouw van Schepen voor de binnenvaart was minder beperkt.

Het door de Heeren Barend Visser en Zoon te *Harlingen*, ter Walvischvangst uitgeruste Schip *Spitsbergen*, heeft een aanzienlijk getal Robben gevangen, welke eene goede hoeveelheid traan hebben opgebragt, zoo dat de Reeders de gunstige dispositie van premien voor wanvangst daargesteld, niet ingeroepen hebben.

De gewone verzending van de gewestelijke producten naar andere Provincien heeft geregeld plaats gehad, en bij gemiddelde vrachtprijzen is de binnenlandsche Scheepvaart niet onvoordeelig uitgevoerd.

Met de Kustvisscherij blijft het even als in vorige jaren gesteld; het getal der Visschersschepen is met één verminderd; de vangsten waren niet ongunstig, maar de prijzen niet toereikend om geëvenredigde winsten op te leveren; ook het droogen van Visch is wel geslaagd, maar gaf slechts geringe verdiensten.

Van de Fabrijken en Trafijken in deze Provincie kwijnen de Zoutziederijen wel het meest, en derzelver toestand blijft, bij voortduring, zeer ongunstig, zonder dat tot hiertoe middelen hebben kunnen gevonden of aangewezen worden om den sluikhandel, welke in dit artikel zoo zeer schijnt plaats te hebben, op eene doelmatige wijze tegen te gaan.

De Steenbakkerijen hebben, bij een matig debiet, vrij goede prijzen kunnen maken en het uitzigt voor dezelve blijft gunstig. — Het debiet der Pannen- en Estrik-fabrijken was zeer beperkt; de verzendingen naar buitenlands zijn uiterst gering geweest.

De Houtzaagmolens hebben duurzaam werk en aftrek van gezaagd Hout gehad.

De staat der Branderijen en Bierbrouwerijen was niet gunstig; derzelver getal is steeds verminderende.

De Zeepziederijen werken op eene voldoende wijze en vinden goeden aftrek; die van de stad *Workum* staat thans stil.

De Fabrijk van den Heer Bruinsma, onder *Huizum* nabij deze Stad, waarvan in ons vorig Verslag melding is gemaakt, is in den loop van het vorig jaar in volle werking gekomen, en heeft zich uitgebreid ook tot het maken en drukken van zijden stoffen; dezelve geeft aan vele handen arbeid, en verdient de meest mogelijke aanmoediging te ondervinden.

De te *Harlingen* daargestelde Spinne- en Weverij van Keetlinnen, beantwoordt volkomen aan de bedoeling; het Stedelijk Bestuur heeft het locaal waarin dezelve gehouden wordt, aanzienlijk vergroot, zoo dat daarin thans aan een groot aantal armen en behoeftigen werk kan verschaft worden, en door de gunstige beschikking en medewerking van de Handelmaatschappij, welke aan deze fabrijk het aanmaken van een zeer ruim getal Koffijbalen opgedragen heeft, doet zich het vooruitzigt op, dat het dezelve niet aan werk ontbreken zal; aanvankelijk laat zich den gunstigen invloed van deze inrigting reeds bemerken, en is het getal der

gedurende den winter bedeelden dadelijk verminderd; terwijl deze inrigting ook op de zedelijkheid van de mindere klasse niet zonder invloed zal blijven, alzoo de Wel Eerwaarde Zeer Geleerde Heer JENTINK op zich genomen heeft en reeds dadelijk aan al de in deze inrigting werkende personen en kinderen eenmaal 's weeks godsdienstig onderwijs geeft. — De Directie van deze onderneming heeft zich aan Zijne Majesteit geadresseerd, met verzoek een renteloos voorschot uit 's Rijks kas te mogen ontvangen, ten einde daardoor in de gelegenheid gesteld te worden, den noodigen voorraad van grondstoffen tijdig en op eene voordeelige wijze aan te koopen, en wij vernemen met genoegen, dat aan dit verzoek een gunstig gehoor gegeven en hetzelve toegestaan is.

In de Stad *Sneek* heeft de Stedelijke kas de noodige fondsen verleend, om aan de aldaar bestaande fabrijk, bekend onder den naam van Touwpluizerij eene meerdere uitbreiding te geven. — Ook te *Workum* heeft de Stad een huis staande naast het Spinhuis aangekocht, om aan een grooter aantal behoeftigen werk te kunnen geven.

Door ons is in het voorleden tijdstip autorisatie verleend tot het oprigten der navolgende Fabrijken en Trafijken, als: eene Tabakskerverij in de Schrans onder *Huizum* en eene Kalkbranderij te *Buren* op *Ameland*.

Schoon gedurende den afgeloopen Herfst en Winter vele stormen gewoed hebben, mogen wij ons echter verblijden, dat aan onze Zeeweringen geene schaden van belang te weeg gebragt zijn. — Wat de Provinciale werken betreft, is een gedeelte van het Opscheephoofd te *Oostmahorn* weggeslagen; dit werk was verouderd, en aan vernieuwing toe; meer dringende en noodzakelijke werken, hebben hetzelve alleen doen uitstellen; dit Opscheephoofd voor de Scheepvaart, in het algemeen, en voor die van *Schiermonnikoog* in het bijzonder, onmisbaar zijnde, is de vernieuwing daarvan ten spoedigste onder handen genomen, en in de maand April j.l. voor eene somma van *f* 5350:00 aanbesteed, en de betaling daarvan op den post van onvoorziene uitgaven van dit jaar aangewezen.

Aan het Noorder Havenhoofd van *Harlingen* heeft eene buitengewone en onvoorziene herstelling moeten plaats hebben; de paalworm had hier vele schaden toegebragt en vele palen doorknaagd, zoodanig dat bij de stormen, welke dezen winter gewoed hebben, de brik en steenvulling van het Havenhoofd op dat punt in de Haven gestort is; te regt verlangt de Stedelijke regering dat hier voorziening en behoorlijke herstelling plaats hebbe, gelijk het ook voor het behoud van het Havenhoofd onvermijdelijk noodzakelijk is, dit defect zoo spoedig mogelijk te herstellen; — de aanbesteding van dit buitengewone werk heeft dan ook kort geleden plaats gehad; de post van onvoorziene uitgaven van dit jaar, zal na de betaling van het hiervoor vermelde werk van *Oostmahorn*, nog genoegzame ruimte overlaten, om ook deze kosten uit de begrooting van het loopende jaar te dekken.

De Commissie uit ons midden jaarlijks de inspectie der Zeeweringen doende, heeft deze taak ook dit jaar weder vervuld, en bij die gelegenheid gevonden, dat, gelijk de Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat daarop reeds vroeger aangedrongen had, het onvermijdelijk noodzakelijk wordt, de Zuider-Zeewering bij *Harlingen* te versterken, en aldaar het werk reeds in den jare 1826 begonnen, thans geheel te voltooijen. — Te meer wordt het van belang deze versterking in het volgende jaar te doen plaats hebben, omdat op dit belangrijk punt, de reeds niet zeer zware dijk eenige schade heeft ondervonden, en het paalwerk dat langs denzelven staat verouderd is en volstrekt vernieuwing vordert; deze kosten kunnen dus bij eene doelmatige aan te brengen verbetering van dit gedeelte der Provinciale Zeewering gespaard worden.

Behalve de schaden welke stormen en hooge vloeden gewoonlijk aan de Zeeweringen toebrengen, hebben dezelve geene buitengewone rampen ondervonden, en dit geeft aan de onderscheidene Dijksbesturen de gelegenheid, om de gewone Contributien voor het onderhoud der Dijken nuttig aan te wenden tot voortdurende verbetering en versterking van deze bolwerken tegen de verwoestende kracht der Zee, en schoon alle Dijksbesturen hierin naar vermogen op eene lofffelijke wijze werkzaam zijn, mogen wij echter niet nalaten hier bijzondere melding te maken van het Dijksbestuur van de *Zeven Grietenijen en Stad Sloten Contributie Zeedijken*, welke zulke aanzienlijke verbeteringen in eenige jaren en ook weder dit jaar aan de Zeedijken onder hare administratie, toegebragt hebben. — Wie zich onder anderen den toestand van den Zeedijk ten Oosten de *Lemmer* tot aan *Schoterzijl*, vóór het noodlottige jaar 1825, herinnert, en dezel ve thans beziet, zal de overtuiging erlangen, dat geene zorgen en kosten gespaard worden, om zoo veel menschelijke krachten dit kunnen, rampen als die welke in genoemd jaar plaats gehad hebben, voor te komen.

Het belangrijk werk in het vorig jaar door de Contributien van *Wijmbritseradeel* en van *Hemelumer Oldephaert en Noordwolde*, ter versterking en verbetering van den Zeedijk tusschen *Stavoren* en *Molkwerum* ondernomen, is, wat het aardewerk betreft, volkomen ten uitvoer gebragt en beantwoordt geheel aan de verwachting; maar minder gunstig is het afgeloopen met de constructie van een steenen voeting voor een gedeelte van dien dijk onder het behoor van het Dijksbestuur van *Hemelumer Oldephaert en Noordwolde* gelegen, waar de toenemende diepte eene zoodanige dekking van den voet des dijks noodig deed oordeelen; dit werk over eene lengte van 670 el uitbesteed, is door den Aannemer slechts ter lengte van 237 el opgeleverd, en dewijl de Aannemer en de Borgen het vermogen niet hebben, om dit werk naar behooren af te werken en op te leveren, maakt het thans een onderwerp onzer Correspondentie met het Dijksbestuur van *Hemelumer Oldephaert en Noordwolde* en van onze ernstige overwegingen uit, om de middelen tot volbrenging van dit werk te beramen, hetwelk echter vele bezwaren oplevert, dewijl de ongunstige financiele toestand van deze Contributie, en de reeds in dezelve zeer hoog opgedrevene Dijkslasten, genoegzaam bekend is. — Wij vleijen ons dat Zijne Majesteit wel gehoor zal willen geven aan het door het Dijksbestuur aan Hoogstdenzelve ingediende, en door ons zoo gunstig mogelijk geappuieerde verzoek, om in dezen door subsidien of op eene andere wijze geholpen of te gemoet gekomen te worden.

Het strekt ons tot genoegen UEd. Gr. Achtb. te kunnen mededeelen, dat de vroegere moeijelijkheden betrekkelijk het beheer en het onderhoud van den *Lindedijk*, thans niet meer bestaan. — Zijne Majesteit de Koning bij besluit van den 16 September 1835, no. 87, het Reglement van beheer en toezigt op den *Lindedijk*, opgemaakt ingevolge het bepaalde bij art. 3 van Hoogstdeszelfs Besluit van 9 Mei 1832, no. 8, goedgekeurd hebbende, is dat Dijksbestuur thans volgens dat Reglement geheel werkzaam, en worden de kosten van onderhoud op de daarbij bepaalde wijze gevonden.

Het Dijksbestuur heeft zich aan Zijne Majesteit geadresseerd, met verzoek dat aan hetzelve een gedeelte der kosten als subsidie moge geschonken worden, welke tot herstelling des Dijkbreuks in October 1833, en vervolgens tot verbetering van den dijk geïmpendeerd hebben moeten worden, ten einde de schuld welke nu op dat Dijksbestuur rust te verminderen, en daar wij het billijk en wenschelijk oordeelen, dat de Contribuabelen tot dezen dijk in het dragen van die buitengewone uitgaven geholpen worden, hebben wij dat verzoek bij Zijne Majesteit gunstig ondersteund; de dijk is thans in goeden en weerbaren staat, en het is aan geen redelijken twijfel onderhevig, dat dezelve thans volkomen en geheel geschikt is, om de Provincie op dat punt, tegen alle gevaar te beschermen en te beveiligen.

Wat den Provincialen Waterstaat betreft, zijn de werken welke tot verbetering van dezelve in het vorig jaar door UEd. Gr. Achtb. aangewezen zijn, om in dit jaar uitgevoerd te worden, reeds dadelijk onder handen, of zullen eerstdaags aanbesteed worden.

Het belangrijk werk der verwijding van de Galamadammesluis, is reeds aanzienlijk gevorderd; de funderingen zijn gelegd, en bij geheel dit werk hebben zich tot hier toe geene moeijelijkheden of bezwarende omstandigheden opgedaan, gelijk zulks door sommigen gevreesd werd; de Aannemer vervolgt dan ook zijn werk met ijver en naauwkeurigheid, zonder tegenspoeden te ondervinden.

De stand van het boezemwater is gedurende den laatsten zomer, tot eene buitengewone laagte gedaald; deze omstandigheid is door vele dorpen en particulieren te baat genomen, om de slatting van onderscheidene Vaarten en Slooten op eene min kostbare en doelmatige wijze tot stand te brengen.

Het Winterwater was niet buitengewoon hoog; de afstrooming van hetzelve heeft geleidelijk plaats gehad, zoodat de Zeesluizen op den 15, 16 en 17 Mei bij een geschikten middelstand van het boezemwater gesloten hebben kunnen worden.

De bepoldering van het 4de en 5de Veendistrict onder *Ængwirden* blijft aan de verwachting beantwoorden; de Werken in den grooten Noordwolder Veenpolder, worden volgens het door Zijne Majesteit bij Besluit van 5 Februarij 1835 goedgekeurde Reglement, regelmatig voortgezet. — De bepoldering van de 6de en 7de Veendistricten in de Grietenij *Opsterland* ontmoet eenige zwarigheden, welke onderzocht worden, en nog steeds een onderwerp van correspondentie en overleg met de belanghebbenden uitmaken, zoodat tegen onze vroegere verwachting de daartoe betrekkelijke Reglementen tot hiertoe niet aan de goedkeuring van den KONING onderworpen hebben kunnen worden; wij vleijen ons echter dat de nog plaats hebbende deliberatien tot afdoende uitkomsten zullen leiden.

De plans en projecten tot bepoldering van het Veendistrict in *Lemsterland* zijn thans onder bewerking en zullen volgens informatien, eerlang aan onze beoordeeling onderworpen kunnen worden.

De invordering van de Slik- en Armengelden in de lage Veenderijen, en de verantwoording van dezelve vervolgt bestendig haren geregelden gang, en de door ons voorgeschrevene maatregelen tot inning van achterstallen van dezelve hebben tot goede uitkomsten geleid; van sommige Administratien der Veendistricten zijn de rekeningen over den jare 1834 bereids door ons gearresteerd.

In sommige Dorpen waar de dringende behoefte dit tot ondersteuning der Armenkassen noodzakelijk maakte, zijn de renten van de reeds aangelegde armegelden, welke wegens de verveeningen worden geind, voor die kassen beschikbaar gesteld.

Door de afschaffing der Plaatselijke meters van de slik, is eene niet onbelangrijke vermindering van de uitgaven ontstaan; ook omtrent andere uitgaven zijn en worden, de vereischte bezuinigingen voorgeschreven.

De middelen van vervoer te water en te lande zijn steeds voldoende; de aandacht der Besturen is kort geleden, ten gevolge van deswegens ontvangene aanschrijving, op de goede verstandhouding der Beurt- Veer- en Trekschepen gevestigd, en aan dezelve het nemen van maatregelen ter visitatie en des gevorderd wordende tot herstelling of afkeuring van dezelve aan de hand gegeven.

Het daarstellen van een' tweeden Postwagen tusschen *Zwolle* en *Leeuwarden*, door de onderneming van den Heer BOURICIUS, waarvan in ons vorig Verslag gewag gemaakt werd, is achterwege gebleven; daarentegen is door Zijne Majesteit aan de Heeren VERMEULEN en VISSER concessie tot eene zoodanige dienst verleend, welke sedert den 1 der maand Junij in werking gebragt is.

Insgelijks is door Zijne Majesteit, aan E. VAN DER WAL, alhier ter Stede, vergunning gegeven tot het aanleggen van eene Postwagen-dienst, tusschen *Leeuwarden* en *Stroobos*. — Deze Postwagen-dienst waarvan, volgens informatien geen gering gebruik gemaakt wordt, toont aan hoe wenschelijk het zoude zijn dat de Straatweg van *Leeuwarden* tot aan de *Groninger* Grenzen, door dit Gewest loopende, tot aan de Stad *Groningen* vervolgd wierd, dewijl het onmiskenbaar is, dat verre de meeste reizigers den Weg van *Stroobos* naar *Groningen* liever met het Trekschip verkiezen af te leggen, dan dezelve per as te vervolgen, uithoofde van het onaangename en ongemakkelijke, dat aan het gebruik van den bepuinden Weg langs de Stroobosser Vaart, verbonden is.

Indien de Provincie *Groningen* er toe konde over gaan om den Weg van de Grenzen dezer Provincie tot *Groningen* langs den gewonen Kleiweg te doen bestraten, zouden UEd. Gr. Achtb. er voorzeker ook niet tegen zijn, om onzen Straatweg van de Steenhardster Brug tot aan de Groninger grenzen langs dien Weg te verlengen en aan denzelven te doen aansluiten.

De ondervinding leert te zeer het nuttige en het noodzakelijke der Straatwegen, vooral daar waar de Wegen des winters onbruikbaar zijn, om niet te wenschen dat het getal derzelve zich in deze Provincie vermeerdere, om ook des winters eene ongestremde Communicatie te lande met alle de voornaamste punten van het Gewest te kunnen onderhouden.

Wij weten dat door den Heer Staatsraad Gouverneur dezer Provincie deswegens voordragten en bepaalde voorstellen aan het Gouvernement gedaan zijn, en Zijn Hoog Ed. Gestr., heeft ons medegedeeld, dat alleen financieele bezwaren de medewerking van het Gouvernement om aan die voorstellen verder gevolg te geven, tot hiertoe verhinderd hebben; maar uit even die mededeelingen weten wij ook, dat de zaak zelve door Zijn Hoog Ed. Gestr. steeds levendig gehouden en op nieuw pogingen aangewend worden, om te trachten de uitvoering van deze zoo algemeen gewenschte zaak mogelijk te maken.

Te bejammeren is het dat de Stoomvaart op de Zuiderzee geheel vervallen is, maar de hoop om dezelve te zien herleven, wanneer goede Straatwegen op eene spoedige en gemakkelijke wijze naar de meest belangrijke Zeehavens van deze Provincie zullen leiden, is eene nieuwe drangrede, om dat belang zoo veel mogelijk te bevorderen.

Zijner Majesteits Besluit van den 31 December 1834, betrekkelijk de invoering van het Nederlandsch Vaatwerk voor den Handel in het groot, is ter zijner tijd allerwege aan de Ingezetenen dezer Provincie bekend gemaakt; en bij de in werking brenging van dat Besluit op den 1 Januarij 1836, zijn de vereischte maatregelen tot behoorlijke uitvoering van hetzelve genomen, zoo dat ook dit gedeelte van het metriek stelsel van Nederlandsche maten en gewigten, in deze Provincie in geregelde werking is gebragt; terwijl overigens, in het algemeen, omtrent de naleving van de bestaande Wetten en Reglementen op dat stuk, kan gezegd worden, dat daaraan steeds ernstig de hand gehouden wordt; de overtredingen verminderen, en gelijk dit te voorzien was, de zwarigheden welke men vroeger wel eens tegen de in werking brenging van dit stelsel gemaakt had, langzamerhand verdwijnen.

Uit krachte van opvolgende Besluiten van Zijne Majesteit, is het beheer der kustverlichting of der buiten-havenvuren te *Harlingen* en *Stavoren*, hetwelk voorheen door de Besturen dier Steden werd uitgeoefend, zoo ook dat der betonning en bebakening in het *Amelander Zeegat*, de *Jetting*, de *Kromme balg*, de *Abt*, de *Vriesche Wadden* tot aan het *Groninger Diep* en het *Cornwerder Zand*, welke door de algemeene Armekamer te *Harlingen* werd gevoerd, en voor de bekostiging van welke kustverlichting, betonning enz., eenige regten of tollen van de doorvarende Schepen werd gevorderd, is met allen aankleve van dien, en daaruit voortvloeijende bate en schade tegen behoorlijke, bij overeenkomst met de belanghebbenden vastgestelde schadeloosstelling, aan de genoemde Steden en Armenkamer met den 1 Julij 1835, overgegaan op het Departement van de Marine; terwijl de voormelde regten en tollen met den 1 Mei 1836 zijn vervangen, door de bij Zijner Majesteits Besluit van den 28 Maart 1836 (Staatsblad no. 8) gearresteerde heffing van buiten en binnen vuur- ton- en bakengelden.

De ligting voor de Nationale Militie over 1836, werd op denzelfden voet als die over 1835, bij de Wet van 29 December 1835 geregeld; volgens dezelve was het door de Provincie te leveren gewoon Contingent 719 manschappen; tot aanvulling van ontslagenen, op grond van art. 21 der Wet van 8 Januarij 1817, moesten er bovendien worden geleverd 3 man, zoo dat het geheele Contingent bedroeg 722 man; van dat Contingent waren er op den 28 Mei 1836 aan den Heer Provincialen Kommandant overgegeven 709; aan hetzelve ontbraken toen slechts 13, onder welke 3 van het Eiland *Schiermonnikoog*, dan die door gebrek aan voorwerpen, niet geleverd kunnen worden en alzoo moeten blijven ontbreken, terwijl de overige 10 om verschillende wettige redenen, nog niet overgegeven hebben kunnen worden, of ten gevolge van bijzondere omstandigheden, voor als nog in hunne Gemeenten gelaten zijn; de betrokken Autoriteiten blijven zich bij voortduring beijveren, in de tijdelijke aflevering der Contingenten, en in het regelmatig toepassen der onderscheidene bepalingen van de Wetten op de Nationale Militie.

De ligting der Schutterij voor 1835 is geregeld ten uitvoer gebragt; de inlij-

ving bij de mobiele Schutterij van de Schutters van den 1sten ban dier ligting werd bij Zijner Majesteits Besluit van den 28 Augustus 1835 bevolen, doch van deze inlijving waren, even als vroeger, ook nu weder verschoond de zoodanige die bij hunne oproeping behoorlijk aantoonden, dat zij wettige kind of kinderen in leven hadden, of dat hunne vrouwen zich in bewijsbaar zwangeren toestand bevonden, hoe zeer anders volgens de Wet tot den 1sten ban behoorende.

De oproeping tot inlijving van deze ligting had plaats in December 1835; het getal dergenen die daartoe in aanmerking kwamen, bestond voor de dienstdoende of Stedelijke Schutterijen uit 100 en voor de rustende uit 429, te zamen alzoo uit 529 manschappen; hier van zijn er in het geheel overgegeven en in de mobiele Schutterijen ingelijfd 518, zoo dat er slechts 11 zijn blijven ontbreken, van welke 10 wegens uitlandigheid tot uitoefening van hun beroep als buitenlandsch Zeevarenden, en 1 door ziekte tot dusverre aan hunne verpligtingen nog niet hebben kunnen voldoen.

Even als met de Schutters van den 1sten ban der ligtingen van 1833 en 1834 het geval is geweest, zijn ook die der ligting van 1835 dadelijk na hunne indeeling bij de mobiele Schutterijen met onbepaald verlof, naar hunne haardsteden terug gekeerd; die van de rustende Schutterijen zonder alvorens, even als vroeger, gekleed te zijn geworden.

De bevolking der Provincie is in het jaar 1835 weder toegenomen.

Zij bedroeg op den 1 Januarij 1835		215,968
In 1835 zijn geboren	7362.	
„ „ „ gestorven	3947.	
Geeft eene vermeerdering van		3,415
Waarbij nog gevoegd moeten worden de meerdere van elders ingekomenen dan uit de Provincie vertrokken zijn . .		41
Zoodat de bevolking op 1 Januarij 1836 was		219,424

Het getal der in 1835 gevaccineerden bedroeg 3254 dat is 576 meer dan in het vorige jaar; — terwijl in andere Gewesten de kinderziekte hetzij dan echt of gewijzigd meer of minder geheerscht en slagtoffers gebragt heeft, mogen wij ons verheugen, dat volgens de ingekomene berigten, gedurende het geheele verledene jaar slechts vier personen door die ziekte aangetast en gelukkig van dezelve hersteld zijn.

Omtrent den staat van het onderwijs in dit Gewest, hebben wij niet dan gunstige berigten aan UEd. Gr. Achtb. mede te deelen.

Het getal der Heeren Studenten aan 's Rijks Athenæum te *Franeker* is in het laatste jaar niet toegenomen, maar blijft nagenoeg op dezelve hoogte.

De ijver en zorg waarmede de Heeren Professoren, de Heeren Studenten opleiden, verdient allen lof, gelijk ook over het algemeen de Collegien wel en naarstig bezocht worden en sommige der Heeren Studenten met de gunstigste vooruitzigten naar andere Academien vertrokken zijn,

De vacature veroorzaakt door het beroep van den Hoogleeraar in de bespiegelende en natuurlijke Wijsbegeerte en Wiskunde, de Heer J. W. ERMERINS, tot gewoon Hoogleeraar in de Wis- en Natuurkundige Wetenschappen aan de Hoogeschool te *Groningen*, is bij besluit van Zijne Majesteit, van 9 Julij 1835, no. 13, aangevuld, door de benoeming van den Heer W. A. ENSCHEDÉ tot Hoogleeraar, om de voornoemde vakken te *Franeker* te doceren; men mag zich van deze benoeming de gewenschte gevolgen voor den bloei der Wetenschappen en den roem van Franekers Athenæum voorstellen.

Van de Latijnsche Scholen, valt thans niets bijzonders te vermelden; in de Scholen zelfs en het personeel der Rectoren en verdere Leermeesters heeft sedert het laatste Verslag geene verandering plaats gehad.

De pogingen welke in deze Provincie, in de laatste jaren ter verbetering van het lager Schoolwezen zijn aangewend, hebben vooral met opzigt tot de Schoolvertrekken en Onderwijzers-woningen, het inkomen van de Onderwijzers, het afschaffen der nog in sommige Dorpen en Gehuchten bestaande zoogenaamde Winterscholen, en het doen vervangen van deze door Scholen in welke het geheele jaar door, onafgebroken onderwijs wordt gegeven, de gunstigste uitkomsten opgeleverd, en het is met die algemeene verbetering, welke steeds, voor zoo veel de omstandigheden en geldmiddelen zulks gedoogden, met klem is voorgezet, thans zoo verre gekomen, dat deze voor het onderwijs en de opvoeding van het aankomend geslacht zoo belangrijke bemoeijingen, eerlang in deze Provincie voor afgedaan zullen kunnen worden gehouden, en dan slechts doelmatig zal behooren onderhouden te worden, wat met zoo veel zorg en kosten is daargesteld; terwijl in die enkele Gemeenten welke nog iets te wenschen overlaten, om de Schoolinrigtingen aldaar op de hoogte te brengen waarj dezelve nu in andere gebragt zijn, langzamerhand het noodige door de Plaatselijke Besturen zal verrigt worden om daartoe te geraken.

Sedert de opgave bij het laatst vorig Verslag zijn of worden in aanbouw gebragt, nieuwe Scholen met Onderwijzers woningen voor de nieuwe opgerigte School in de Veen Kolonie aan de Vaart onder *Appelscha*, te *Donkerbroek*, in het Gehucht *Witveen* onder *Oostermeer* en te *Wijns*; voorts nieuwe Scholen te *Warga*, *Oenkerk*, *Rijperkerk*, *Oosterwolde*, *Vochtelo*, *Wolvega* en *Scharnegoutum*; aanzienlijke vertimmeringen, met vergrooting of verbetering zijn of worden bewerkstelligd aan de scholen te *Tietjerk*, *Cornwerd*, *Ferwoude* en *Nes* op *Ameland*.

Bij een der Scholen in de *Haulerwijk* wordt eene nieuwe Onderwijzers Woning gesticht en merkelijke verbeteringen toegebragt aan die van *Oenkerk*, *Rijperkerk* en *Scharnegoutum*.

In sommige Gemeenten is ook weder het inkomen der Onderwijzers, door toelagen op derzelver jaarwedden uit de Plaatselijke kassen verbeterd; aan anderen zijn pensioenen toegelegd; voor die van *Ee*, *Nes* op *Ameland* en *Haskerdijken* is dit pensioen gedeeltelijk uit 'Rijks kas toegestaan.

Het getal der te school gaande kinderen heeft in 1835 over de geheele Provincie bedragen 33,209; ruim 7000 kinderen ontvingen geheel kosteloos onderwijs, waar onder 377 op de Zondags-Scholen te *Leeuwarden*, *Workum* en *Joure*.

De Teekenschool te *Leeuwarden* beantwoordt meer en meer aan hare instelling en aan de loffelijke pogingen van het Stedelijk Bestuur om haren bloei te bevorderen; het getal leerlingen op dezelve beliep in den afgeloopen Cursus 91, en bij die welke onderwijs in de handteekenkunde ontvingen werden weder bij uitstek groote vorderingen opgemerkt. — De bouwkundige Teekenschool te *Harlingen* handhaaft zich in haar voortdurend bestaan.

Wij kunnen over het algemeen niet dan met den meesten lof spreken van de medewerking welke wij van de Plaatselijke Besturen in het bevorderen der belangen van de Ingezetenen ondervinden, en de pogingen daartoe aangewend blijven dez zonder vrucht.

Over het algemeen is de geldelijke toestand des Gemeenten iets vooruit gegaan, hetwelk voornamelijk een gevolg is van het ophouden van buitengewone uitgaven, welke vroeger door de omstandigheden noodzakelijk waren geworden; terwijl de gunstige besluiten van Zijne Majesteit, waarbij aan de Plaatselijke Besturen is toegestaan te beschikken over de in de Gemeente-kassen gereserveerde twee pCt. van de gewone inkomsten der Gemeenten over den jare 1834 en over het uit de Provinciale kas weder aan de Gemeenten gerestitueerde voorschot wegens de twee pCt. van die inkomsten over de jaren 1831, 1832 en 1833 aan dezelve Besturen gelegenheid gegeven heeft daarvan een gepast gebruik te maken; sommigen tot het aanleggen of verbeteren van Wegen en Vaarwaters en het stichten of verbeteren van Scholen of andere Gebouwen; andere tot aflossing van schulden, en weder anderen tot daarstelling van verschillende doelmatige Plaatselijke verbeteringen.

De Plaatselijke belastingen hebben wel aan de ramingen beantwoord, ofschoon dit niet van allen en overal kan worden gezegd. — Zoo de personele Omslagen over het algemeen tot minder hooge montanten dan vroeger geheven zijn geworden, hebben echter, ook door bijzondere omstandigheden, in sommige Dorpen, voor dit loopende jaar, de Omslagen verhoogd moeten worden.

Het onderhoud der Armen is en blijft steeds een drukkende last, waarin hier en daar niet dan met groote moeite en opofferingen voorzien kan worden; er zijn Dorpen waarin van een vierde tot meer dan een derde der bevolking geheel of gedeeltelijk uit de armenkassen worden onderhouden; dit is bij voorbeeld het geval te *Luxwold* waar, op eene bevolking van 187 menschen er 87; te *St. Johannisga* waar, van de 784 zielen er 275; te *Oude Haske* waar, van 591 inwoners er 145 geheel of gedeeltelijk uit de algemeene armenkassen bedeeld worden; zijnde de Diaconie-armen van laatstgenoemd Dorp onder het opgegeven getal *niet* begrepen. — Aan de drie hier voor genoemde Dorpen zijn dan ook door ons eenige subsidien uit de Provinciale kas verleend, om dezelve in deze moeijelijke omstandigheden, eenigzins te gemoet te komen.

Onderscheidene Plaatselijke en Armenbesturen schijnen meer en meer de nuttigheid en het belang in te zien, zoo wel van de zijde van de armen en hulpbehoevenden als van de ingezetenen, die de kosten van derzelver onderhoud en verzorging moeten dragen, dat gebouwen in hunne Gemeenten worden daargesteld, waarin de behoeftigen zoo veel doenlijk, gezamenlijk worden opgenomen en verpleegd en in welke tevens aan dezelve, zoo veel mogelijk, werk wordt verschaft; — met dat doel zijn weder ontwerpen beraamd, voor de oprigting van Armen- en Werkhuizen te *Kollum*, *Lekkum* en *Huizum*, welke, zoo niet geheel in dit jaar, dan echter in het volgende zullen daargesteld worden.

Behalve de Armen welke *in* de Gemeenten onderhouden worden, voorzien de Gemeenten dezer Provincie nog in de kosten van onderhoud van 232 bedelaars in de Gestichten der Maatschappij van Weldadigheid, aan de *Ommerschans* en te *Veenhuizen;* van 223 kinderen, zich in de Kindergestichten te Veenhuizen bevindende, en van 39 huisgezinnen of eenloopende personen vrijwillig naar de gewone Kolonien opgezonden.

De noodzakelijkheid van het stichten of daarstellen van eigene Grietenij-huizen ter bewaring der archieven en tot het houden der vergaderingen van het Grietenij Bestnur wordt meer en meer gevoeld; de Grietenij Besturen van *Doniawerstal*, *Menaldumadeel* en *Opsterland*, hebben dan ook de noodige maatregelen beraamd, om dat doel in dit jaar te bereiken.

De Stedelijke, Grietenij en Dorpsbegrootingen voor het jaar 1836 zijn weder vroegtijdig vastgesteld, en de Rekeningen over 1834 zijn ook bereids bijna allen opgenomen en gearresteerd.

Op verzoek van het Grietenij Bestuur van *Smallingerland*, is hetzelve, bij Besluit van Zijne Excellentie den minister van Binnenlandsche Zaken, van den 4 Mei 1836 no. 116 (1 Afdeeling), uit krachte van de daartoe door den KONING verstrekte qualificatie, gemagtigd, om den dag tot koop en verkoop van Paarden, op de jaarmarkten te *Dragten*, in plaats van op den *laatsten Woensdag* der maanden *Mei* en *October*, voortaan op den *Donderdag* der week in welke deze *Woensdag* invalt, te bepalen.

In het personeel der Plaatselijke Besturen hebben in het afgeloopen tijdperk eenige veranderingen plaats gehad.

Voor de bij ons laatste Verslag vacerende Grietmansplaats van *Gaasterland* is door Zijne Majesteit benoemd Jonkheer GERARD REGNIER GERLACIUS VAN SWINDEREN.

De Heer Baron VAN ASBECK, uit hoofde van Zijn Hoog Wel Geb. benoeming tot Militie-Commissaris in deze Provincie, deszelfs ontslag als Grietman van *Hemelumer Oldephaert en Noordwolde* gevraagd hebbende, is die betrekking door den KONING opgedragen aan den Heer Mr. GERARDUS ASSUERUS AVENHORN VAN NAUTA; — terwijl Jonkheer VALERIUS LODEWIJK VEGILIN VAN CLAERBERGEN zijn verlangen aan den KONING te kennen gegeven hebbende, om als Grietman van *Haskerland* eervol ontslagen te worden, Hoogstdezelve dat verzoek inwilligende, in deszelfs plaats heeft benoemd Jonkheer Mr. PIETER BENJAMIN JOHAN VEGILIN VAN CLAERBERGEN.

Deze Vergadering heeft het verlies van Jonkheer BINNERT PHILIP VAN EIJSINGA te betreuren, die door den dood, in een niet vergevorderden ouderdom, aan zijne betrekkingen en aan dit Gewest ontnomen werd.

De Heer MICHAEL ONUPHRIUS Baron THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG, zich met de woon buiten deze Provincie begeven hebbende, hebben wij op Zijn Hoog Wel Geb. daartoe gedaan verzoek aan Zijn Hoog Wel Geb. een eervol ontslag als Lid dezer Vergadering verleend, welk ontslag, volgens art. 18 van het Reglement omtrent de zamenstelling der Staten, aan den KONING onderworpen zijnde, bij Besluit van den 14 April 1836 no. 93, door Hoogstdenzelven is goedgekeurd.

In deze beide buitengewone vacaturen, is op den 1 Junij l. l. door de Ridderschap van deze Provincie voorzien, en tot Leden dezer Vergadering benoemd de Heer EDUARD LAMORAAL Baron RENGERS en Jonkheer DANIEL DE BLOCQ VAN HAERSMA VAN SMINIA.

Wij zullen hiermede dit ons Verslag sluiten, in het vertrouwen van door hetzelve aan UEd. Gr. Achtb. een niet onbelangrijk overzigt van den staat der Administratie van dit Gewest gegeven te hebben, en met den wensch dat de Goddelijke zegen op UEd. Gr. Achtb. deliberatien moge rusten, en dezelve tot bevordering der welvaart en het geluk van deze aanzienlijke Provincie mogen uitloopen.

Aldus gearresteerd den 30 Junij 1836.

De Gedeputeerde Staten van Vriesland,
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.
Ter ordonnantie van dezelven,
Bij indispositie van den Griffier,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
B. DORHOUT.

Ter LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.